

Sjöbo kommun

Beslut för Emanuelskolan

efter riktad tillsyn i Emanuelskolan i Sjöbo kommun

Skolinspektionens beslut

Bakgrund

Skolinspektionen har ett pågående tillsynsärende (dnr 2018:6512) avseende Emanuelsskolan i vilket beslut med vitesföreläggande fattades den 28 februari 2019. Under uppföljningen av detta beslut inkom det till Skolinspektionen en signal om att skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd var bristfälligt. Skolinspektionen har därför i samband med uppföljningsbesöket genomfört en riktad tillsyn avseende detta område. Beslut med vitesföreläggande fattas denna dag både avseende uppföljningen av Skolinspektionens beslut den 28 februari 2019 (dnr 2018:6512) samt i denna riktade tillsyn av skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd.

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sjöbo kommun, att vid vite av 400 000 kronor senast den 20 augusti 2020 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisa för Skolinspektionen.

Beslutet gäller omedelbart. Skolinspektionen vill påminna om att huvudmannen enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Även om huvudmannen ges viss tid att rätta till brister har huvudmannen det fulla ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med författningarna. Skolinspektionen förutsätter därför att huvudmannen och rektorn snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

Om Sjöbo kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Motivering till bedömning av brist

Extra anpassningar

Skolinspektionen konstaterar att Sjöbo kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och genomförda insatser utvärderas. (3 kap. 5 § skollagen; Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektors ansvar)

Åtgärder

Se till att alla elever som är i behov av stöd i form av extra anpassningar skyndsamt ges sådant stöd i den omfattning de har behov av det. I detta ingår bland annat följande:

- Genom kompetenshöjande insatser, exempelvis informationsinsatser och handledning för undervisande personal säkerställa att de har förutsättningar att ge elever de extra anpassningar som de har behov av.
- Att rektorn organiserar verksamheten på skolan, avseende undervisningsgruppernas storlek och fördelning av lärarresurser, utifrån elevernas förutsättningar och behov så att lärare ges förutsättningar att skyndsamt ge alla elever som behöver det, stöd i form av extra anpassningar.
- Att rektorn genom samtal med elever, lärare och elevhälsans personal följer upp att alla elever skyndsamt ges de extra anpassningar som de har behov av.
- Att rektorn genom informationsinsats till all undervisande personal klargör att vidtagna extra anpassningar kontinuerligt ska följas upp av ansvarig undervisande personal som vid uppföljningen ska ta ställning till om anpassningarna behöver intensifieras eller anpassas ytterligare utifrån elevens behov alternativt om elevens behov av särskilt stöd ska anmälas till rektorn.
- Att rektorn genom samtal med undervisande personal följer upp och säkerställer att vidtagna extra anpassningar följs upp på det sätt som anges i föregående strecksats.

Skolinspektionens bedömning avseende extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med extra anpassningar. Skolinspektionens utredning visar att alla elever som är i behov av stöd i form av extra anpassningar inte ges sådant stöd utifrån elevernas behov. Utredningen visar vidare att arbetet med uppföljning av extra anpassningar inte fungerar fullt ut, vilket leder till att extra anpassningar pågår under alltför lång tid utan att skolan tar ställning till om någon annan form av extra anpassning behöver ges eleven eller om skolan istället ska utreda om eleven är i behov av särskilt stöd.

Rättslig reglering avseende extra anpassningar

Av skollagen framgår att om det på något sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för undervisningen, om det inte finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Skolinspektionens utredning avseende extra anpassningar

Genomförande av extra anpassningar

I flera elevintervjuer säger elever att de får vänta länge på hjälp under lektionerna. Elever i en intervjugrupp ger exempel på att de inte får den hjälp de behöver. Exempelvis har en elev fått hjälpmedel, men hen vet inte när och hur det ska användas.

Lärare i en intervjugrupp säger att de inte räcker till för att ge alla elever hjälp och att det kan ta för lång tid för elever att få hjälp. Enligt lärare leder detta till att eleverna tappar fokus och börjar stimma. Lärare säger också att de inte har möjlighet att genomföra de extra anpassningar som bestämts och ger som exempel att elever inte kan arbeta i mindre grupp trots att specialpedagog har sagt att det behövs.

Rektorn säger att de försöker arbeta med att lärarna ska ge mer extra anpassningar på gruppnivå, så att de anpassningar som alla elever har nytta av görs på gruppnivå. Rektorn säger att lärare inte har lyft att extra anpassningar inte kan genomföras. Enligt rektorn varierar dock kvaliteten på anpassningarna. Rektorn svarar ja på Skolinspektionens fråga om alla elever får extra anpassningar utifrån deras behov, men säger samtidigt att lärare har lyft att de inte kan dela klasser i mindre grupper och enligt rektorn kan detta innebära att lärarna inte kan ge extra anpassningar. Rektorn uppger också att lärare i några årskurser har sagt att det finns behov av extra anpassningar som de för närvarande inte kan ge. Även om extra resurser har tillsatts säger rektorn att skolan i nuläget brister i detta avseende. När det gäller arbetet med extra anpassningar säger rektorn att det behövs mer kunskap om och diskussion kring vad extra anpassningar är på skolan.

Uppföljning av extra anpassningar

Lärare och representanter för elevhälsan säger i intervju att utvärdering av extra anpassningar sker kontinuerligt av lärare och elevhälsan tillsammans. Intervjuade lärare säger dock att arbetet med utvärdering inte fungerar. Rektorn säger att specialpedagog bjuder in mentorer till utvärdering av extra anpassningar, men säger att hen inte tror att lärarna känner till gången för utvärderingar fullt ut. Rektorn säger att de inte är så bra på att utvärdera extra anpassningar på skolan och att detta arbete behöver utvecklas. Enligt rektorn behöver lärare bli bättre på att utvärdera extra anpassningar och elevhälsan behöver handleda lärarna så att det blir adekvata åtgärder. Rektorn säger att de kan hålla på för lång tid med extra anpassningar på skolan och enligt rektorn skulle det behövas fler åtgärdsprogram. Rektorn säger att det behövs mer kunskap om och diskussion kring vad extra anpassningar är.

Motivering till bedömning av brist

Skynksam utredning avseende särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Sjöbo kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga (3 kap. 7 § skollagen).

Åtgärder

Se till att elevers behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. I detta ingår bland annat följande:

- Att huvudmannen organiserar skolans tillgång till elevhälsans olika kompetenser, bland annat kurator och skolpsykolog, så att förutsättningar finns att skyndsamt genomföra utredningar om elevers behov av särskilt stöd.
- Genom informationsinsatser till all undervisande personal och elevhälsans personal klargöra skyldigheten att anmäla till rektorn om en elev befaras inte uppnå kunskapskraven trots att stöd getts i form av extra anpassningar.
- Att rektorn tillsammans med lärare och personal i elevhälsan sammanställer en lista över de elever som riskerar att inte nå kunskapskraven trots att de getts stöd i form av extra anpassningar. Rektorn ska, beträffande en elev som har förts upp på listan, se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Efter att utredningen är gjord, ska rektorn eller den personal som rektorn delegerat ansvaret till, fatta beslut om huruvida eleven behöver särskilt stöd.
- Att rektorn följer upp de utredningar som genomförs enligt ovan nämnda lista och säkerställer att de sker skyndsamt.

Skolinspektionens bedömning avseende skyndsamt utredning av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med att utreda elever för eventuellt behov av särskilt stöd inte uppfyller författningarnas krav. Utredningen visar att elever som inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar, inte alltid utreds skyndsamt.

Rättslig reglering avseende skyndsamt utredning av särskilt stöd

Av skollagen följer att om en elev befaras att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Skolinspektionens utredning avseende skyndsamt utredning av särskilt stöd

Intervjuade lärare uppger att om extra anpassningar inte hjälper så ska eleven lyftas till konsultation med elevhälsan minst två gånger innan en utredning kan genomföras. De säger vidare att det tar lång tid innan en utredning sätter igång, exempel ges avseende en elev där ingenting har hänt på fyra år. Lärare uppger också att externa utredningar inte genomförs då den centrala elevhälsan satt stopp på grund av budgeten. Rektorn

säger att de gör pedagogiska utredningar på skolan och att dessa sker skyndsamt, men bekräftar att det kan bli stopp hos den centrala elevhälsan för andra typer av utredningar. Rektorn säger vidare att det inte sker några sociala utredningar eftersom de måste få tillstånd av det centrala elevhälsoteamet för att få en utredning av kurator, men att de försöker utreda det som de kan på skolan. I intervju med lärare ges också exempel på att det finns många elever som inte når kunskapskraven i årskurs 9, att de har stora kunskapsluckor i vissa ämnen och att detta har varit känt av de senaste fem rektorerna på skolan sedan eleverna gick i årskurs 4. Rektorn bekräftar att det finns elever i årskurs 9 som har stora behov och som inte är utredda. Rektorn säger också att hen undrar varför de inte är utredda men att hen inte får några svar. Rektorn uppger att de behöver utreda elever mer och sätta in fler åtgärder än vad som har gjorts, att hen håller på att se över detta och att det ska ske mer skyndsamt.

Motivering till bedömning av brist

Särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Sjöbo kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver (3 kap. 7–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Se till att alla elever ges särskilt stöd i den omfattning som utredningarna visar att de behöver för att eleverna ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. I detta ingår bland annat följande:

- Att huvudmannen genom samtal med rektorn följer upp att det finns förutsättningar på skolan att genomföra de åtgärder som utredningarna visar att elever behöver.
- Att rektor genom samtal med elever, undervisande personal och elevhälsans personal följer upp och säkerställer att samtliga elever ges särskilt stöd i den omfattning som utredningarna visar att de behöver för att eleverna ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Skolinspektionens bedömning avseende särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med att ge eleverna det särskilda stöd som de behöver inte uppfyller författningskrav. Utredningen visar att alla elever som enligt en utredning är i behov av särskilt stöd inte ges sådant stöd i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Rättslig reglering avseende särskilt stöd

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Skolinspektionens utredning avseende särskilt stöd

I intervjuer uppger lärare att det finns elever på skolan som inte får det särskilda stöd de behöver. Det ges exempel på elever som enligt åtgärdsprogram ska ha en resursperson, men där det saknas en resurs. Representanter för elevhälsan säger att det finns elever som behöver specialpedagogiskt stöd hela tiden men att dessa elever inte får det särskilda stöd som de behöver. De säger vidare att eleverna har insatser som skulle kunna genomföras av lärare men som inte alltid kan genomföras då det inte finns någon som kan ge det. Enligt elevhälsan är det brist på resurser som gör att alla elever inte får särskilt stöd. Rektorn bekräftar att det finns elever som har större behov av särskilt stöd än vad resurserna räcker till, men uppger att alla får något. Rektorn uppger vidare att bemanningen kommer att förstärkas under våren.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 10 § skollagen förelägga en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Enligt 26 kap. 27 § skollagen får ett föreläggande förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen med utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Då verksamheten vid Emanuelskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, finns skäl att förelägga Sjöbo kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att åtgärda bristerna.

Tillsynen visar att de elever som har behov av stöd i form av extra anpassningar inte alltid får sådant stöd i den omfattning som de behöver och att arbetet med uppföljning av extra anpassningar inte fungerar fullt ut. Tillsynen visar vidare att elevers behov av särskilt stöd inte alltid utreds skyndsamt samt att elever som enligt en utredning är i behov av särskilt stöd inte alltid ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som de behöver. Samtliga dessa brister försvårar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen och att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Bristerna är därmed av allvarlig art. Mot denna bakgrund finner Skolinspektionen skäl att förena föreläggandet med vite.

I ärendets slutliga handläggning har avdelningsjuristen Staffan Opitz, enhetschefen Cecilia Kjellman samt undervisningsråd Per Joel Jarlunger, utredare Maria Nyman och Johanna Tinghammar Bruck, medverkat.

På Skolinspektionens vägnar

X Björn Persson

Avdelningschef
Signerat av: Björn Persson

X Ingrid Jacobsson

Föredragande
Signerat av: Ingrid Jacobsson

Hur man överklagar, se bilaga.

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Emanuelskolan

Bilaga 2: Överklagandehänvisning

Bilaga 1: Fakta om Emanuelskolan

Skolinspektionen har den 3 oktober 2019 initierat en riktad tillsyn utifrån uppgifter som inkommit till Skolinspektionen om brister i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd.

Skolan besöktes av Skolinspektionen den 8,9,16 och 17 oktober 2019. Kompletterande intervju med rektor och förvaltningschef genomfördes den 26 november 2019.

Den riktade tillsynen har omfattat skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd.

Emanuelskolan är belägen i Sjöbo kommun. Skolan har förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 och årskurs 8-9. Vid Skolinspektionens besök hade skolan cirka 450 elever.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Skolverkets statistik över de nationella ämnesproven för årskurs 3 läsåret 2018/2019 visar att andelen elever på Emanuelskolan som nått kravnivån för delproven i matematik är mellan 43,5 och 95,6 procent. I svenska är andelen elever som nått kravnivån för de olika delproven mellan 86,7 och 100,0 procent.

Årskurs 6

Skolverkets betygsstatistik för årskurs 6 läsåret 2018/2019 visar att 47,8 procent av eleverna ej uppnått kunskapskraven i flera eller alla ämnen. Högst genomsnittlig betygspoäng läsåret 2018/19 finns i ämnet musik 14,6 poäng. Lägst poäng finns i ämnena historia 6,8 poäng och i svenska 7,1 poäng. För årskurs 6 visar Skolverkets statistik över de nationella ämnesproven läsåret 2018/19 att den genomsnittliga provbetygspoängen för ämnet engelska är 9,8 poäng. I ämnet matematik är den genomsnittliga provbetygspoängen 8,1 poäng och i svenska är den genomsnittliga provbetygspoängen 8,5.

Nationell statistik visar att läsåret 2018/2019 var andelen elever årskurs 6 med högre terminsbetyg jämfört med provbetyget i svenska 5,4 procent, i matematik 50,0 procent och i engelska 2,3 procent. Andelen elever med lägre terminsbetyg jämfört med provbetyget i svenska var 10,8 procent och i engelska 34,9 procent.

Årskurs 9

Det genomsnittliga meritvärdet för läsåret 2018/19 (17 ämnen) är 228,9 poäng. Motsvarande siffra för läsåret 2017/18 är 237,5 poäng. Andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen för läsåret 2018/19 är 72,1 procent (83,3 procent läsåret 2017/18). Andelen flickor som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen läsåret 2018/19 är 81,0 procent (92 procent läsåret 2017/18) och andelen pojkar som uppnått kunskapskraven i

samtliga ämnen är 63,6 procent (75,9 procent läsåret). Andelen behöriga elever till yrkesprogram för läsåret 2018/19 är 81,4 procent (85,2 procent läsåret 2017/18). Högst betygspoäng läsåret 2018/19 är i ämnet slöjd 16,8 poäng och lägst i ämnet matematik 10,5 poäng.

Nationell statistik visar att läsåret 2018/2019 var andelen elever årskurs 9 med högre slutbetyg jämfört med provbetyget i svenska 35,9 procent, i matematik 58,5 procent och i engelska 7,7 procent. Andelen elever med lägre slutbetyg jämfört med provbetyget i svenska var 2,6 procent och i engelska 23,1 procent. Relationen mellan nationella prov och slutbetyg år 9 i ämnet fysik visar att 25,6 procent av eleverna fick ett högre slutbetyg jämfört med provbetyget. I ämnet historia fick 39,0 procent av eleverna ett högre slutbetyg jämfört med provbetyget. Andelen elever med lägre slutbetyg jämfört med provbetyget i historia var 12,2 procent.

Bilaga 2: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande med vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 LUND.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.